

Ничипорчук М. О., магістрант
Науковий керівник – Полчанов А.Ю., к.е.н., доц.
Житомирський державний технологічний університет

ФАКТОРИ АКТИВІЗАЦІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Загальносвітова практика свідчить, що страхування є потужним інструментом забезпечення економічної стабільності суспільства, що забезпечується шляхом концентрації страховими компаніями значних фінансових ресурсів та ведення ними активної інвестиційної діяльності. Страхові компанії виступають на інвестиційному ринку не лише інституційними інвесторами, а й забезпечують стимулювання інвестиційної активності власників капіталу шляхом надання їм страхового захисту, що гарантує повернення вкладених коштів інвесторам при настанні несприятливих подій.

Інвестиційна діяльність страхових компаній має важливе значення не лише на рівні національної економіки, а й на мікрорівні, тому що:

- виступає головним фактором забезпечення ефективного функціонування страхової компанії, через інвестування страхових резервів відбувається нагромадження коштів для збільшення власних ресурсів страховика, що дозволяє йому самостійно управляти своїм бізнесом та розвивати його;

- визначає ринкову позицію страховика та впливає на якість страхових послуг, що ним надаються;

- має вплив на фактичне виконання страховиком своїх зобов'язань та на характеристики і вартість його страхового продукту;

- визначає можливість надання страхових послуг шляхом мобілізації страховою компанією достатніх обсягів фінансових ресурсів.

Сучасному етапу розвитку економіки України притаманна недостатність внутрішнього капіталу, тому страхові компанії мають забезпечити зростання економічного ефекту від страхування шляхом збільшення обсягів своїх інвестиційних можливостей. Основними причинами низької активності українських страховиків при здійсненні інвестиційної діяльності є: обмеженість вибору інвестиційних інструментів, нерозвинений фондовий ринок, недостатній рівень капіталізації страхового ринку, відсутність надійних державних гарантій, недосконалість податкового законодавства.

Можливість страховиків активізувати свою інвестиційну діяльність та якісно реалізувати свій інвестиційний потенціал напряму залежить від загального рівні розвитку страхового ринку. Для того, щоб проаналізувати ситуацію на страховому ринку України, детальніше розглянемо динаміку та структуру резервів і активів страхових компаній, оскільки саме вони є джерелом їх інвестиційних ресурсів.

Станом на кінець 2015 р. обсяг загальних активів страховиків становив 60 729,1 млн. грн., що на 13,6% менше в порівнянні з відповідним показником минулого року. Така негативна динаміка пов'язана із зменшенням кількості страхових компаній та із списанням неліквідних активів з балансів страховиків.

Обсяг активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів станом на 31.12.2015 р., становив 36 418,8 млн. грн., які в розмірі 18 687,0 млн. грн. використано з метою представлення коштів страхових резервів. Тобто, спостерігається зменшення загальних активів страховиків (-13,6%) та активів, визначених законодавством для представлення коштів страхових резервів (-10,1%) при збільшенні страхових резервів (+16,1%).

Структура активів страхових компаній, для представлення страхових резервів, станом на 2015 р. у порівнянні з аналогічними показниками у 2014 р., мала такі зміни: зменшення обсягу активів, дозволених для представлення акціями (-33,9%), дозволених для представлення цінними паперами (-23,2%), дозволених для представлення грошовими коштами на поточних рахунках (-9,3%), і лише збільшився обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладками (+39,5 %).

Отже, основною проблемою для страхових компаній залишається недостатність ліквідних фінансових інструментів для проведення ефективної політики інвестування коштів і тому, страхові компанії сьогодні в основному продовжують вкладати свої активи переважно у банківські депозити.

Активізація інвестиційної діяльності є актуальним завданням для страхових компаній на шляху розвитку страхового ринку України та економіки загалом. Вибір факторів такої активізації залежить від обраної інвестиційної політики, розміру та фінансових можливостей страховика, наявності державних обмежень або стимулів до вибору інвестиційних партнерів. Виходячи з цього, основними факторами активізації інвестиційної діяльності страхових компаній ми визначили наступні:

- здійснення державного контролю за концентрацією капіталу на страховому ринку;
- забезпечення наявності ліквідних, дохідних, помірно ризикових інструментів для забезпечення можливості ефективного та диверсифікованого вкладення коштів страховиків;
- використання у повній мірі ринкового механізму у сфері здійснення інвестиційної діяльності страховими компаніями;
- адаптація страхового та фондового ринків України до світових вимог фінансового регулювання та нагляду;
- підвищення рівня страхової культури, що забезпечить вищий рівень охоплення страховими послугами членів суспільства та збільшення обсягів інвестиційних ресурсів;
- зняття обмежень та розширення переліку напрямів вкладень, зокрема, привабливих інвестиційних проектів у реальному секторі економіки.